

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2017r.

Sąd Okręgowy w Płocku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Szatkowska

Protokolant: Damian Szychta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 lutego 2017r.

sprawy z powództwa **J. J.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu Lublin-Zachód w Lublinie, Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu Gdańsk - Południe w Gdańsku, Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, Skarbowi Państwa - Sąd Apelacyjny w Gdańsku, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy w Zamościu, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy w Gdyni, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy w Elblągu, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy w Nowym Sączu, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy w Zakopanem, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy w Jarosławiu, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie, Skarbowi Państwa - Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Krośnie, Skarbowi Państwa - Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Zamościu, Skarbowi Państwa - Sąd Apelacyjny w Lublinie, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Warszawie, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w Elblągu, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Przemyślu, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Szczecinie, Skarb Państwa - Sąd Apelacyjny w Szczecinie, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Krakowie, Skarbowi Państwa - Sąd Apelacyjny w Krakowie, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Katowicach, Skarbowi Państwa - Sąd Apelacyjny w Katowicach, Skarbowi Państwa - Sąd Okręgowy w Poznaniu, Skarbowi Państwa - Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Skarbowi Państwa - Wojewoda Pomorski, Skarbowi Państwa - Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku, Skarbowi Państwa - Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie, Skarbowi Państwa - Sąd Apelacyjny w Warszawie, Skarbowi Państwa - Sąd Najwyższy**

o **zapłatę**

1. oddała powództwo,
2. przyznaje adwokatowi P. A. ze Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Płocku wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną z urzędu w kwocie 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych), powiększoną o podatek VAT w wysokości 23%,
3. zasądza od J. J. na rzecz Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

J. J. wystąpił przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu Lublin – Zachód w Lublinie, Sądowi Rejonowemu Gdańsk- Południe, Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku, Sądowi Rejonowemu w Zamościu, Sądowi Rejonowemu Gdyni, Sądowi Rejonowemu w Nowym Sączu, Sądowi Rejonowemu w Zakopanem, Sądowi Rejonowemu w Jarosławiu, Sądowi Rejonowemu w Zielonej Górze, Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi Południe, w Warszawie, Sądowi Rejonowemu Katowice Wschód w Katowicach, Sądowi Okręgowemu w Krośnie, Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie, Sądowi Okręgowemu w Zamościu, Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie, Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie, Sądowi Okręgowemu w Warszawie, Sądowi Okręgowemu Warszawa – Praga, Sądowi Okręgowemu w Elblągu, Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu, Sądowi Okręgowemu w Przemyślu, Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze, Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, Sądowi Okręgowemu w Krakowie, Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie, Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach, Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu, Wojewodzie Pomorskiemu w Gdańsku, Wojewódzkemu Sądowi Administracyjnemu w Gdańsku, Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie, Sądowi Najwyższemu o zapłatę kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, iż w powyższych sądach toczyły się sprawy z jego udziałem; w ich toku składał skargi na przewlekłość postępowania, a także skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia; jego skargi zostały oddalone lub odrzucone. Powód podtrzymał swoje twierdzenia o przewlekłości postępowań w tych sprawach. Wskazał, iż długotrwałość postępowań spowodowała, iż nie mógł właściwie reprezentować swoich interesów, a ponadto został pozbawiony pomocy prawnej, wszystko to spowodowało u niego poczucie dyskryminacji, lekceważenia, wykorzystania jego sytuacji życiowej, co doprowadziło do pogorszenia stanu jego zdrowia w postaci nadciśnienia, bóli i zawrotów głowy, bóli wątroby i żołądka, depresji i stanów depresyjnych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. Podniósł, iż powód nie udowodnił przesłanek, uzasadniających w świetle art. 24 kc w zw. z art. 448 kc naruszenie jego dóbr osobistych. Funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości działali wobec powoda w ramach swoich uprawnień ustawowych i ich działaniu nie można w żaden sposób przypisać niezgodności z prawem. Ponadto nie wykazał przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, tj. bezprawności pozwanego i szkody, pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z bezprawnymi działaniami pozwanego.

W piśmie z dnia 15 kwietnia 2015r. pełnomocnik powoda wskazał, iż powód domaga się zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci czci, prawa do spokoju i zdrowia.

Sąd ustalił, co następuje:

J. J. inicjuje wiele postępowań sądowych; występuje w nich w charakterze powoda lub uczestnika.

W sprawach, będących przedmiotem badania w niniejszym procesie, zapadły następujące rozstrzygnięcia :

- odrzucono skargę na przewlekłość postępowania z uwagi na fakt, iż sprawa była już prawomocnie zakończona lub ze względu na okoliczność, iż skarga wniesiona została przed upływem 12 miesięcy od rozpoznania poprzedniej skargi : VI S 43/13 SO w Zielonej Górze, I S 42/13 SA w Katowicach, S 26/13, S 27/13, S 28/13 SO w Elblągu, S 27/13 SA w Poznaniu, S 5/13 SO w Przemyślu, S 31/13 SO w Elblągu, S 25/13 SO w Elblągu, S 24/13 SO w Elblągu, S 23/13 SO w Elblągu, S 64/13 SA w Warszawie, S 6/13 SO w Nowym Sączu, IV S 133/13 SO Warszawa Praga, IV S 132/13 SO Warszawa Praga, IV S 115/13 SO Warszawa Praga, III S 1/13 SA w Gdańsku, S 4/13 SO w Zamościu, S 53/13 SA w Warszawie, VII S 4/13 SO w Gdańsku, VII S 5/13 SO w Gdańsku, IV S 14/13 SO w Katowicach, I S 62/13 SA w Warszawie, I S 63/13 SA w Warszawie, IV S 14/13 SO w Katowicach, I S 197/15 SA w Warszawie, S 229/15 SA w Warszawie, S 56/13 SA w Szczecinie,

- oddalono skargę z uwagi na brak przewlekłości postępowania : S 52/13 SA w Krakowie, S 48/13 SA w Katowicach, S 4/12 SO w Zamościu, I S 1/13 SA w Rzeszowie, III S 4/13 SO w Nowym Sączu, III S 5/13 SO w Nowym Sączu,

- oddalono wniosek o zwolnienie od kosztów i ustanowienie pełnomocnika z urzędu : IX Co 621/13 SR w Zielonej Górze, I Co 1090/12 SR w Elblągu, I Co 154/11 SR Lublin Zachód, I Co 3297/12 SR w Nowym Sączu, I Co 1865/12 SR w Elblągu, I Co 1931/11 SR Warszawa Praga Południe, I Co 87/12 SO w Koźnie,

- oddalono powództwo i/lub apelację : II C 625/11 SO w Katowicach, I C 348/11 SO w Warszawie, I C 31/11 SO w Warszawie, I C 1236/10 SO w Warszawie, III Ca 318/11 SO w Gdańsku (dotyczy I C 226/10 SR w Tczewie), I C 2892/13 SR Warszawa Śródmieście (poprzednia sygn. I C 723/12 SR w Zakopanem), II C 573/11 SO w Katowicach, VI U 231/09 SR Gdańsk Południe, XV Ua 39/10 SO w Gdańsku, I C 413/07 SR Gdańsk Południe, I C 310/14 SO w Warszawie (poprzednia sygn. I C 761/12 SO w Przemyślu), I C 1189/12 SO w Szczecinie (poprzednia sygn. I C 3304/11 SO w Kielcach), I C 1404/13 SR Gdańsk Północ, I C 909/14 SO w Warszawie, II OPP 11/13 NSA w Warszawie, I C 933/14 SO w Warszawie (poprzednia sygn. VI C 1094/09 SR Warszawa Śródmieście),

- zwrócono pozew ze względu na nieusunięcie braków formalnych : I C 928/12 SR w Zamościu, I C 1560/12 SO w Rzeszowie, I C 1933/12 SR dla Warszawy Śródmieście, XXV C 651/13 SO w Warszawie (poprzednia sygn. I C 143/13 SO w Zamościu), XXIV C 372/11 SO w Warszawie, I Nc 648/12 SR w Jarosławiu, I C 1318/11 SR Gdańsk Północ,

- odrzucono pozew z uwagi na powagę rzeczy osądzonej : I C 745/11 SR w Gdyni,

- oddalono skargę na decyzję administracyjną – III SA/Gd/679/12,

W toku są nadal sprawy : I C 147/13 (poprzednia sygn. I C 540/11) SO w Szczecinie, I C 133/13 SO w Piotrkowie Trybunalskim, I C 739/14 SO w Warszawie (poprzednia sygn. I C 357/12).

W żadnej z tych spraw sąd nie stwierdził naruszenia prawa J. J. do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, w odniesieniu do żadnych z tych spraw sąd nie stwierdził niezgodności z prawem orzeczenia sądu.

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie dokumentów, zgromadzonych w powołanych wyżej aktach spraw, tj. pozwów, wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, skarg na przewlekłość postępowania, skargi na decyzję administracyjną, zarządzeń, postanowień i wyroków. Stan faktyczny niniejszej sprawy jest bezsporny.

Oddalono wnioski powoda o przesłuchanie powoda, o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy, o przeprowadzenie dowodu z dokumentacji leczenia powoda, uznając, iż przeprowadzenie tych dowodów na okoliczność, czy u powoda doszło do pogorszenia stanu zdrowia jest zbędne, skoro nie miała miejsca przewlekłość postępowań w badanych sprawach i nie zachodziła bezprawność działań pozwanych jednostek.

Sąd zważył, co następuje:

J. J. jako podstawę faktyczną swojego żądania wskazał krzywdę, wywołaną poczuciem dyskryminacji, lekceważenia i wykorzystania jego trudnej sytuacji życiowej w przedmiotowych sprawach, a także wywołanie rozstroju zdrowia na skutek przewlekłości postępowań we wskazanych sprawach i nieustanowienia mu pełnomocników z urzędu.

Zgodnie z art. 417¹ § 3 kc, jeśli szkoda została wyrządzona przez niewydanie orzeczenia lub decyzji, gdy obowiązek ich wydania przewiduje przepis prawa, naprawienia szkody można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Przepis ten stosuje się w przypadkach, gdy strona postępowania sądowego zgłasza szkodę, wyrządzoną na skutek przewlekłości tego postępowania.

Ustawa z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki przewiduje w art. 5, iż skargę wnosi się w toku postępowania w sprawie. Nie można zatem wnieść skargi po zakończeniu postępowania prawomocnym rozstrzygnięciem co do istoty sprawy. Strona, która nie

wniosła skargi na przewlekłość, może dochodzić naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy na podstawie art. 417 kc (art. 16). Podmiot, który twierdzi, że poniósł szkodę wskutek przewlekłości postępowania już prawomocnie zakończonego, nie musi uzyskiwać prejudykatu, lecz zwrócić się do sądu odszkodowawczego, przed którym obowiązany będzie wykazać, że faktycznie doszło do niezgodnej z prawem przewlekłości. Jeżeli natomiast z przewlekłości postępowania podmiot wywodzi skutki odszkodowawcze jeszcze przed prawomocnym zakończeniem rozstrzygającym sprawę co do istoty, to konieczne jest uzyskanie prejudykatu w postaci orzeczenia uwzględniającego skargę na przewlekłość.

W sprawach, które zostały już prawomocnie zakończone, powód zatem nie był zobowiązany do przedstawienia prejudykatu w postaci stwierdzenia przewlekłości postępowania. Zobowiązany był jednakże do wykazania w myśl art. 2 ust. 1 ustawy, iż w sprawach tych doszło do nieuzasadnionej zwłoki, tj. iż postępowanie trwało dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia.

Dla stwierdzenia, czy doszło w sprawie do przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej ich zawikłłości, znaczenia dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy j.w.).

W ocenie sądu analiza postępowań w przedmiotowych sprawach nie daje podstaw do stwierdzenia, że doszło do nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu zgłoszonych roszczeń. W sprawach tych nie było okresów bezczynności, postępowania były prowadzone sprawnie, czynności podejmowano niezwłocznie, a były to czynności celowe dla rozstrzygnięcia spraw.

Do tych samych wniosków sąd rozpoznający niniejszą sprawę doszedł również w sprawach jeszcze nie zakończonych, tj. nie stwierdził nieuzasadnionej zwłoki w czynnościach sądów.

W zakresie żądania opartego o stwierdzenie, iż na skutek niewłaściwych działań sądów doszło u niego do pogorszenia stanu zdrowia, zastosowanie znajduje przepis art. 417 § 1 kc. Przepis ten przewiduje, iż za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. W razie zaś uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty (art. 444 § 1 kc). Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty (art. 444 § 2 kc), może też żądać przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 445 § 1 kc).

Aby czyn sprawcy pociągał za sobą odpowiedzialność cywilną, musi nosić znamiona m.in. bezprawności, rozumianej jako niezgodność z obowiązującymi zasadami porządku prawnego, tj. zarówno normami prawnymi, powszechnie obowiązującymi (prawa karnego, cywilnego, administracyjnego), jak i zasadami współżycia społecznego.

Istotną zatem kwestią jest rozstrzygnięcie, czy działania funkcjonariuszy państwowych, podjęte wobec powoda w toku przedmiotowych postępowań sądowych, miały charakter bezprawny.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał pojęcie bezprawności w rozumieniu art. 417 kc; podając, iż nieprawidłowość w działaniu władzy publicznej może przybrać postać naruszeń konstytucyjnych praw i wolności, konstytucyjnych zasad funkcjonowania władzy publicznej, uchybień wymaganiami określonym w ustawach zwykłych, aktach wykonawczych, jak i uchybień normom pozaprawnym, w różny sposób powiązanych z normami prawnymi. Uznał, że pojęcie bezprawności w rozumieniu przepisu art. 417 kc jest węższe, niż tradycyjne ujęcie bezprawności na gruncie prawa cywilnego, które obejmuje obok naruszenia przepisów prawa także naruszenie norm moralnych i obyczajowych, określanych terminem „zasad współżycia społecznego” lub „dobrych obyczajów”. Zgodne z prawem czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie nabierają

charakteru działań nielegalnych przez to, że postępowanie karne zostaje zakończone uniewinnieniem. Odmienna ocena dowodów nie przesądza o nielegalności tych czynności (v. wyrok z dnia 17 lutego 2011r., IV CSK 290/10).

Postępowania sądowe, których uczestnikiem był powód, prowadzone były przez uprawniony do tego organ na podstawie przepisów właściwej procedury. W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że nie można zakwalifikować działań pozwanych jako bezprawnych.

Skoro zatem nie doszło do przewlekłości we wskazanych przez powoda sprawach i nie stwierdzono bezprawności działań pozwanych jednostek, powództwo jako niezadane należało oddalić.

Nie zasługiwało także na uwzględnienie roszczenie J. J., oparte na zarzucie naruszenia jego dóbr osobistych.

Kodeks cywilny przewiduje, iż dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach (art. 23), zaś w przypadku zagrożenia naruszenia dobra osobistego, można żądać zaniechania tego działania, a w sytuacji dokonanego naruszenia, można żądać dopełnienia czynności, potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności złożenia oświadczenia w odpowiedniej treści i formie, zapłaty zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty określonej kwoty na cel społeczny (art. 24 w zw. z art. 448 kc).

Przepis art. 24 kc rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył jego dobra osobiste, zaś na pozwanego obowiązek wykazania, że jego działania naruszające te dobra nie były bezprawne, przy czym bezprawność rozumiana jest powszechnie jako sprzeczność z porządkiem prawnym oraz zasadami współżycia społecznego. Podkreślić należy, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydujące znaczenie ma nie subiektywne odczucie powoda, jego indywidualne uczucia i stan psychiczny, ale to, jaką reakcję wywołuje to naruszenie w społeczeństwie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, rozstrzygnąć zatem należy, czy obiektywnie oceniając postępowanie poszczególnych jednostek wobec J. J., można uznać, że zachowanie to było bezprawne i doprowadziło do naruszenia dóbr osobistych powoda.

Jednostki te podejmowały czynności w ramach obowiązującego porządku prawnego, zgodnie ze stosowną procedurą; nie dyskryminowały powoda, nie lekcewały go, ani też nie wykorzystwały jego trudnej sytuacji życiowej. Fakt, iż ich decyzje nie były zgodne z oczekiwaniami powoda, w żaden sposób nie świadczy o naruszeniu jego dóbr osobistych.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc, obciążając nimi powoda w całości jako stronę przegrywającą proces. Na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu (obowiązującego w dacie wniesienia sprawy) przyznano pełnomocnikowi powoda zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

z/ doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem peł. powoda i PG.